

वर्चोऽर्चीरूपविड्भाःसु वनं भास्यसु कानने ।
 ब्रतं विष्णुतुवर्षेज्यातपोमासाग्निभुक्षिषु ॥ ३१ ॥
 वीर्यं पराक्रमे रेतस्यन्नमाहात्म्ययोरपि ।
 वेष्टं ब्रह्मणि नाके च शल्के शकलवल्कले ॥ ३२ ॥
 शास्त्राण्यस्त्रमयःशंसा शास्त्रं गन्थनिदेशयोः ।
 शार्ङ्गं चापे हरेश्वापे शीतं वृत्तस्वभावयोः ॥ ३३ ॥
 शुल्बं ताम्रे यज्ञकर्मण्याचारे जलसन्निधौ ।
 शोचिः शोकांशुपैङ्गल्यशुद्धत्वेषु सरोऽप्सु च ॥ ३४ ॥
 यज्ञभेदे सदादाने सत्रमाच्छादने वने ।
 सर्पिंघृते च तोये च सान्त्वे दाक्षिण्यसान्त्वने ॥ ३५ ॥
 स्नानीयेऽभिषवे स्नानं स्थानं स्यादाश्रये स्थितौ ।
 सूत्रं तन्तौ सङ्ग्रहोक्तौ सुखमानन्दतोययोः ॥ ३६ ॥
 स्रोतोऽम्बुनिर्गमद्वार इन्द्रियेऽप्सु जलसुतौ ।
 हर्विहृये घृते तोये हेम्नी काञ्चनवेतने ॥ ३७ ॥

इति भगवता यादवप्रकाशेन विरचितायां दैजयन्त्यां
 द्रवक्षरकाण्डे नपुंसकलिङ्गाध्यायः ॥ ३ ॥

अर्थवल्लिङ्गाध्यायः ॥ ४ ॥

अर्थोऽर्थयुक्तात्मवतोरन्त्योऽन्त्यजनिकृष्टयोः ।
 कलुप्तेऽर्धायार्घ्यमर्घार्हेऽप्यदस्त्वत्र परत्र च ॥ १ ॥
 अन्यौ विभिन्नसद्वशावार्यः साधुकुलीनयोः ।
 आद्यमादिभवे भद्रयेऽप्युत्पत्तिरहितेऽप्यृजुः ॥ २ ॥
 मुख्यान्यकेवलेष्वेकः कष्टौ गहनदुःखितौ ।
 कल्या नीरुगदक्षसज्जा योग्ययुक्तहिताः क्षमाः ॥ ३ ॥
 कदुस्तिक्ताप्रियाकार्यसुरभ्यूषणमत्सरे ।
 क्रूरो भयङ्करे क्रुद्धे नृशंसे कठिनोष्णयोः ॥ ४ ॥
 गौरोऽरुणे सिते पीते गृहस्त्वस्वैरिपद्ययोः ।
 क्षिन्नात्रे क्षिन्ननेत्रे च चिलं चुलं च पिङ्गवत् ॥ ५ ॥
 चोद्यं चित्रे चोदनार्हे चारु चित्रवचस्यपि ।
 जडो जालमश्च निर्वुद्धौ स्तव्येऽनालोच्यकारिण ॥ ६ ॥
 ज्यायान् उयेष्वश्वाग्रजन्मन्यतिवृद्धातिशस्तयोः ।
 जात्यः श्रेष्ठे कुलीने च डिम्भो बालिशबालयोः ॥ ७ ॥
 दुतं शीघ्रे शीघ्रतेऽप्यवदीर्णविलीनयोः ।
 दृढं गाढेऽधिके स्थूले धूतं त्यक्ते प्रकम्पिते ॥ ८ ॥
 धृष्णुर्धृष्टे प्रगल्भे च कुटिले बन्धुरे नतम् ।
 न्यक्षं क्षिष्टे निकृष्टे च निजमात्मीयनित्ययोः ॥ ९ ॥
 नीचं खर्वं निकृष्टे च समर्थेऽधिपतौ प्रभुः ।
 प्राप्तं न्याये च लब्धे च विपुलानेकयोर्बहु ॥ १० ॥
 बालो मूर्खं शिशौ भवयो भावी योग्यः शुभोऽपि च ।
 मिश्रेऽपि भिन्नं मिलिष्टं तु म्लानाविस्पष्टवाक्ययोः ॥ ११ ॥
 मुखं सौम्ये नवे मूढे मूढो मोहिनि तन्द्रिते ।
 मृद्वतीदणे कोमले च बद्धोपरतयोर्यतः ॥ १२ ॥
 याप्यं गर्हेण यापनीये पृथक्संयुक्तयोर्युतम् ।
 न्यायसंयुक्तयोर्युक्तं रुक्षो निष्प्रेम्यचिक्षणे ॥ १३ ॥
 रथयो रथहितेऽमुष्य स्वीयेऽस्याश्वे च वोढरि ।
 रागवद्रोहितौ रक्तौ रामश्वारौ सितेऽसिते ॥ १४ ॥

न्याय्यलब्धवययोर्लभ्यं लिपो भक्षितदिग्धयोः ।
 लघु वसारागुरुणोरिष्टे क्षिप्रमनोज्जयोः ॥ १५ ॥

लोलं चले लोलुपे च व्यग्रो व्यापृत आकुले ।
 वल्गु मञ्जौ च वामस्तु सौम्ये सव्यप्रतीपयोः ॥ १६ ॥

विद्धं विदारिते तुल्ये विन्नं लघ्वे विचारिते ।
 शितिः श्वेते च नीले च शुभो मञ्जुप्रशस्तयोः ॥ १७ ॥

शुभं शुक्ले भास्वरे च शुक्तं तु परुषाम्लयोः ।
 सभ्यः सामाजिके साधौ सव्यो दक्षिणवामयोः ॥ १८ ॥

सन्नमल्पे विशीर्णादौ स्वादुर्मधुरमृष्टयोः ।
 स्फुटाः स्पष्टव्यापकुलाः स्थूलौ तु जडपीवरौ ॥ १९ ॥

मन्त्रिण्यपि सुहस्तिनग्धे प्रतिज्ञावत्यपि स्थितः ।
 मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरो हीनो मुक्तविगर्हयोः ॥ २० ॥

इति भगवता यादवप्रकाशेन विरचितायां वैजयन्त्यां
 द्वयक्षरकाण्डे अर्थवज्ञिङ्गाध्यायः ॥ ४ ॥

नानालिङ्गाध्यायः ॥ ५ ॥

नानालिङ्गेषु सर्वत्र स्वयमेव क्वचित् क्वचित् ।
 उन्नेयमर्थवलिङ्गं गुणद्रव्यक्रियार्थकम् ॥ १ ॥

अक्षो रथाङ्गं आधारे व्यवहारे विभीतके ।
 शकटे पाशके कर्षे द्युतभेदेऽक्षमिन्द्रिये ॥ २ ॥

अद्वजो धन्वन्तरौ शङ्खे चन्द्रे कली लवणेऽम्बुजे ।
 प्रदेशेऽश उपायेऽङ्गमङ्गो देशेऽङ्गशालिनि ॥ ३ ॥

अविर्भूपृष्ठवत्योः खी वायुप्राकारभाः सु ना ।
 अजः पितामहेऽनादौ छागे विष्णौ हरे रवौ ॥ ४ ॥

अन्तोऽस्त्रयवसिते मृत्यौ स्वरूपे निश्चयेऽन्तिके ।
 नार्धमासेऽणिरक्लयश्रौ स्फुटेऽक्षमध्रुवे ध्रुवे ॥ ५ ॥

अर्हन्तौ जिनसमान्यावर्वन्तौ हयकुत्सितौ ।
 अन्धोऽचक्षुस्तमोऽप्यन्धमर्चिर्भाज्वालयोर्न ना ॥ ६ ॥

अस्त्र आस्त्रश्च पुंलिङ्गौ क्लेशे कली रुधिरेऽश्रुणि ।
 आद्यो मुख्ये धातृपूर्वेष्वामोऽपकेऽपि रुज्यपि ॥ ७ ॥

इनास्त्वात्माधिपार्काढ्या उणोऽग्नौ चतुरेऽपि च ।
 उशिर्नीगनावुशीरेऽस्त्री न नोषः कल्यसन्धयोः ॥ ८ ॥

उस्त्रः किरण उस्त्रा गौरं ऋक्षं निर्लोमनीन्द्रिये ।
 कम्बवस्त्री वलये शंखे शम्बुके कणसंखयोः ॥ ९ ॥

कल्को ना सिहके न खी किंदृ दम्भेऽघपिष्टयोः ।
 कारा बन्धनगोहे खी करे ना बन्धने न षण् ॥ १० ॥

कांस्यं कंसोऽस्त्रियां पानपात्रे तैजस आढके ।
 काण्डोऽस्त्रीषौ बले नाले गर्हेऽवसरवर्गयोः ॥ ११ ॥

ग्रन्थौ स्तम्बे प्रकाण्डेऽप्यु कर्षयं मद्यकशार्हयोः ।
 क्षुद्रो दरिद्रे कृपणे नृशंसेऽलपनिकृष्टयोः ॥ १२ ॥

क्षुद्रा व्यज्ञा नटी वेश्या सरघा कण्टकारिका ।
 कूटोऽस्त्री पुञ्चमायाघेष्वद्रिश्वज्ञेषुभेदयोः ॥ १३ ॥

अयोघनेऽनृते फाले दम्भे निश्चलयन्त्रके ।
 कृष्णं सीसाघलोहेषु कृष्णो नीले नले कलौ ॥ १४ ॥